

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

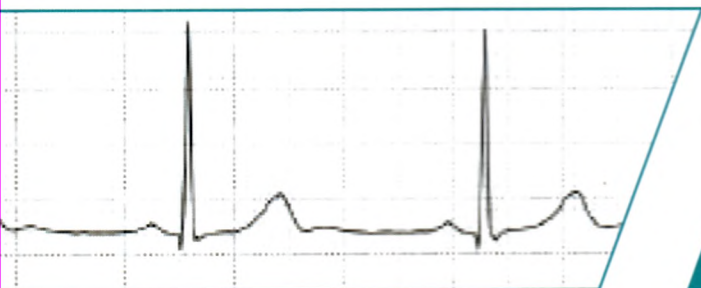
UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ
ȘI FARMACIE „NICOLAE TESTEMIȚANU”
DIN REPUBLICA MOLDOVA

DEPARTAMENTUL MEDICINA INTERNĂ

Valeriu REVENCO
Livi GRIB

Manual de CARDIOLOGIE

Volumul
1

2025

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
„NICOLAE TESTEMIȚANU” DIN REPUBLICA MOLDOVA
DEPARTAMENTUL MEDICINA INTERNĂ

Manual de **CARDIOLOGIE**

Vol. I

PRINT
CARO
CHIȘINĂU • 2025

CUPRINS

Abrevieri	7
INTRODUCERE	9
 Capitolul 1. NOȚIUNI DE ANATOMIE CLINICĂ A SISTEMULUI CARDIOVASCULAR (<i>Ecaterina Argint, Tamara Hacina</i>).....	
1.1. Pericardul	11
1.2. Configurația externă a inimii	12
1.3. Configurația radiologică a inimii	13
1.4. Camerele inimii.....	15
1.5. Atriile	16
1.6. Ventriculele	16
1.7. Aparatul valvular al inimii	17
1.8. Sistemul excitoconductor al inimii	18
1.9. Inervația extrinsecă a inimii	20
1.10. Inervația intrinsecă a inimii.....	21
1.11. Vascularizația inimii	21
1.12. Arterele coronare.....	24
1.13. Venele inimii	25
Bibliografie	25
 Capitolul 2. NOȚIUNI DE FIZIOLOGIE CLINICĂ A SISTEMULUI CARDIOVASCULAR (<i>Irina Cabac-Pogorevici, Valeriu Cobet</i>).....	
2.1. Inima	27
2.2. Proprietățile fiziologice ale inimii	27
2.3. Ciclul cardiac, fazele și durata lor	33
2.4. Sistemul specializat excitoconductor al inimii	35
2.5. Funcția de pacemaker a nodulului sinusal	36
2.6. Circulația sângelui (generalități). Microcirculația și sistemul limfatic.....	37
2.7. Distensibilitatea vasculară	40
2.8. Presiunile venoase – presiunea atrială dreaptă și presiunile venoase periferice	41
2.9. Microcirculația și sistemul limfatic – schimbul lichidian la nivelul capilar, lichidul interstițial și fluxul limfatic	43
2.10. Controlul local și umoral al fluxului sangvin tisular.....	44
2.11. Controlul umoral al circulației sangvine.....	46
2.12. Reglarea circulației sangvine, debitului cardiac și controlul presiunii arteriale	48

2.13. Metode de măsurare a presiunii sângelui.....	48
2.14. Aparate pentru măsurarea indirectă a presiunii sângelui	49
2.15. Reglarea circulației sangvine pe cale nervoasă.....	50
2.16. Mecanisme reflexe pentru menținerea presiunii arteriale normale.....	51
2.17. Rolul dominant al rinichilor în reglarea pe termen lung a tensiunii arteriale și în hipertensiune.....	52
2.18. Debitul cardiac, întoarcerea venoasă și reglarea acestora.....	53
Bibliografie	56

Capitolul 3. EVALUAREA CLINICĂ A BOLNAVULUI CARDIAC

(Livi Grib, Romeo Grăjdieru, Virginia Cașcaval, Doina Ranga, Carolina Guzun) 58

3.1. Anamneza.....	58
3.2. Simptome majore.....	58
3.3. Durerea toracică.....	58
3.4. Dispneea	62
3.5. Palpitațiile	64
3.6. Sincopa	65
3.7. Edemele	67
3.8. Tusea	68
3.9. Cianoza	68
3.10. Astenia	69
3.11. Examenul obiectiv	69
3.12. Tipul constituțional	69
3.13. Facies	70
3.14. Examenul tegumentelor și al fanerelor	70
3.15. Hipocratism digital	71
3.16. Inspectia gâtului	71
3.17. Inspectia regiunii precordiale și a vaselor mari	72
3.18. Palparea regiunii cardiace	73
3.19. Percuția regiunii cardiace.....	74
3.20. Auscultația inimii.....	76
3.21. Zgomotele cardiace.....	78
3.22. Suflurile cardiace	81
Bibliografie	85

Capitolul 4. EXPLORAREA PARACLINICĂ A PACIENTULUI CARDIAC

(Elena Samohvalov, Alexandra Grejdieru, Marcel Abraș, Andrei Grib, Olga Bernaz, Vitalie Grib, Adriana Untilov) 87

4.1. Evaluarea biologică: teste de laborator, biomarkeri serici.....	87
4.2. Electrocardiograma.....	89
4.3. Efectuarea ECG cu 12 derivații	92

4.4. Detecția QRS	99
4.5. Testul ECG de efort	102
4.6. Testul de înclinare (cu masă înclinată).....	103
4.7. Radiografia toracică.....	104
4.8. Ecocardiografia	113
4.9. Imagistica nucleară în cardiologie	119
4.10. Imagistica radionuclidică a funcției cardiace	122
4.11. Tomografia cu emisie pozitronică	124
4.12. Tomografia computerizată cardiacă	125
4.13. Rezonanța magnetică cardiacă	127
4.14. Studiul electrofiziologic intracardiac.....	130
4.15. Cateterismul cardiac	135
4.16. Interpretarea rezultatelor reexplorării cardiace invazive	148
Bibliografie	161

Capitolul 5. FACTORII DE RISC ȘI PREVENȚIA BOLILOR

CARDIOVASCULARE (*Elena Samohvalov, Livi Grib, Alexandra Grejdieru,*

Silvia Filimon, Romeo Grăjdieru, Diana Fetco-Mereuță, Virginia Cașcaval)..... 166

5.1. Estimarea riscului cardiovascular total	168
5.2. Factorii de risc cardiovascular clasici	170
5.3. Factorii de risc cardiovascular recent descriși	195
5.4. Măsurarea preclinică a leziunilor vasculare.....	198
5.5. Prevenția bolilor cardiovasculare.....	214
Bibliografie	222

Capitolul 6. HIPERTENSIUNEA ARTERIALĂ

(*Angela Tcaciuc, Valeriu Revenco, Livi Grib, Andrei Popov*) 241

6.1. Hipertensiunea arterială. Noțiuni generale	241
6.2. Etiopatogenia hipertensiunii arteriale	244
6.3. Diagnosticul hipertensiunii arteriale.....	251
6.4. Tratamentul hipertensiunii arteriale.....	262
6.5. Urgențe hipertensive	293
Bibliografie	304

Capitolul 7. DISLIPIDEMIILE

(*Angela Tcaciuc, Valeriu Revenco, Livi Grib, Artiom Țurcan,*

Vlada Siric-Martiniuc)..... 307

7.1. Metabolismul și transportul lipoproteinelor	307
7.2. Dislipidemiile în diabet zaharat.....	311
7.3. Clasificarea dislipidemiilor	312

7.4. Dozarea de laborator a lipidelor și lipoproteinelor.....	314
7.5. Tratamentul dislipidemiilor	315
7.6. Recomandări în conduita unui individ cu dislipidemii.....	317
7.7. Tratamentul farmacologic al dislipidemiilor.....	319
Bibliografie	325

Capitolul 8. ATEROSCLEROZA

<i>(Livi Grib, Valeriu Cuciuc, Andrei Grib, Felicia Ostap, Ion Gobjila)</i>	327
8.1. Etiologia aterosclerozei.....	329
8.2. Evoluția și complicațiile aterosclerozei	337
8.3. Sindroamele clinice ale aterosclerozei.....	341
8.4. Metode de diagnosticare a aterosclerozei	344
8.5. Imagistica plăcii aterosclerotice.....	345
8.6. Prevenirea și tratamentul aterosclerozei	348
Bibliografie	355

Capitolul 9. BOALA ARTERELOR CORONARE. SINDROAME

CORONARIENE CRONICE <i>(Snejana Vetrilă, Marcel Abraș, Andrei Grib, Romeo Grăjdieru, Valeriu Revenco)</i>	358
9.1. Definiție, epidemiologie, etiologie.....	358
9.2. Patogenia și clasificarea sindroamelor coronariene cronice	359
9.3. Manifestările clinice în sindroame coronariene cronice	362
9.4. Imagistica funcțională.....	375
9.5. Algoritm de diagnosticare și de selectare a testelor adecvate.....	382
9.6. Tratament, prognostic, perspective pentru viitor	387
9.7. Cazuri clinice	403
Bibliografie	407